

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

*ДОПОВІДІ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗА ТЕМАТИЧНИМИ
НАПРЯМКАМИ*

<i>Абдуллаєва Анна Русланівна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СТВОРЕННЯ СІМ'Ї.....	39
<i>Аль-Бітар Софія Сафуанівна</i> ВАЖЛИВІСТЬ САМООЦІНКИ ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.....	41
<i>Афонін Дмитро Сергійович</i> РОЛЬ ТА МЕХАНІЗМИ ЕМОЦІЙНО-ЕМПАТІЙНОГО КОМПОНЕНТУ В УЯВНОМУ МОДЕЛЮВАННІ ПРИ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОДІЇ ЗЛОЧИНУ...	43
<i>Бакурідзе Ніна Григорівна</i> КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІСЛЯ ВИБУХОВОЇ ЛЕГКОЇ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ.....	47
<i>Банєва Таїсія Русланівна</i> РОЛЬ СІМ'Ї ТА СОЦІАЛЬНОГО ОТОЧЕННЯ У ПОДОЛАННІ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ.....	49
<i>Божко Єлизавета Андріївна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	52
<i>Виноградова Каріна Володимирівна</i> ПОРУШЕННЯ ОБРОБКИ СЕНСОРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	54
<i>Волошанюк Ольга Олегівна</i> ВИБІР ШЛЯХУ: СВОБОДА ЧИ ОБОВ'ЯЗОК ПЕРЕД СУСПІЛЬСТВОМ?....	57
<i>Геращенко Олександр Сергійович</i> КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	58
<i>Григор'єва Катерина Олексіївна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> ЕМОЦІЙНА НАПРУЖЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС.....	61
<i>Гулько Маргарита Олегівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСТВА У СТУДЕНТСЬКИХ ГРУПАХ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	63

3. Скрипніков А.М. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. 2-е видання. Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 224 с.

Ключові слова: залежність, наркотична залежність, сім'я, реабілітація.

Key words: addiction, drug addiction, family, rehabilitation.

***Божко Єлизавета Андріївна**
здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»,
Рєпнова Тетяна Петрівна
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Емоційний інтелект є ключовим компонентом соціального та емоційного розвитку особистості, особливо в підлітковому віці, коли формується емоційна сфера та соціальні навички. Гендерні особливості емоційного інтелекту стають об'єктом дослідження через їхній вплив на міжособистісні відносини, адаптацію до соціального середовища та загальний психологічний розвиток підлітків. За дослідженнями Гоулмана, життєвий успіх людини на 20% визначається рівнем раціонального інтелекту, тоді як решта 80% залежать від емоційного інтелекту, який включає навички самомотивації, здатність контролювати емоційні реакції та регулювати власний емоційний стан [1, с.12]. Важливу роль в емоційній регуляції особистості відіграють розвинені психологічні якості, такі як емпатія, емоційна культура та оптимізм. Раціональний та емоційний інтелект не є взаємовиключними, а існують незалежно один від одного. Часто навіть високий рівень інтелекту не компенсує низький емоційний розвиток, що може створювати значні труднощі в соціально-психологічній адаптації, особливо на різних етапах психологічного розвитку та з урахуванням гендерних особливостей [3, с.223].

Актуальність теми полягає в тому, що розуміння гендерних відмінностей у розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці дозволяє розробити ефективні підходи до соціалізації, освіти та психологічної підтримки підлітків, що є важливим для їх соціалізації, де соціальні взаємодії та емоційна компетентність відіграють ключову роль [2, с.215].

Емоційний інтелект визначається як здатність розпізнавати, розуміти та керувати власними емоціями, а також емоціями інших людей [1, с.27]. У підлітковому віці емоційний інтелект стає важливим фактором успішної соціалізації, оскільки саме в цей період формується емоційна саморегуляція, емпатія та навички спілкування. Дослідження показують, що підлітки з високим

рівнем емоційного інтелекту краще адаптуються до соціальних змін, мають більш стабільні міжособистісні відносини та менше схильні до депресії та тривожності. Розвиток емоційного інтелекту в підлітковому віці має особливе значення, оскільки цей період є сензитивним для формування емоційної сфери особистості [2, с.217].

У підлітковому віці з'являється рефлексія та зростає інтерес до власних переживань, розвивається здатність до самоаналізу. Часто підлітки відчують свою унікальність, що може супроводжуватися незадоволеністю навколишнім світом, протестними реакціями, агресією, прагненням до самоствердження та протиставлення себе іншим. Це також період, коли посилюється схильність до конфліктів із соціальним оточенням, відбувається становлення культури почуттів, емоціональності [3 с. 224].

За результатами сучасних досліджень можна зазначити, що підлітки демонструють гендерні відмінності в емоційному розвитку. Дівчата зазвичай проявляють вищу емоційну чутливість, більш інтенсивно переживають різні ситуації та охочіше говорять про свої почуття. Вони схильні до частих змін настрою, глибше відчують емоційні моменти та можуть легко розчулюватися. Хлопці, навпаки, часто уникають відкритого вираження своїх емоцій і натомість змінюють стиль поведінки – можуть стати різкішими у спілкуванні, демонструвати шумність, рухливість або навіть агресивність як спосіб реагування на власні переживання. Ці відмінності впливають на формування соціальних ролей та поведінки підлітків, емпатії, емоційної культури, що потребує уваги з боку психологів та педагогів [4 с. 828].

Психологи відіграють важливу роль у розвитку емоційного інтелекту підлітків, враховуючи гендерні особливості особистості, що розвивається. Основні завдання психолога включають: діагностику рівня емоційного інтелекту у підлітків з урахуванням гендерних відмінностей; розробку програм, спрямованих на розвиток емпатії, емоційної саморегуляції та комунікативних навичок; проведення тренінгів та консультацій для підлітків, спрямованих на подолання гендерних стереотипів та розвиток емоційної компетентності; роботу з батьками та педагогами для створення сприятливого середовища для розвитку емоційного інтелекту; корекційну роботу для підлітків з низьким рівнем емоційного інтелекту; формування навичок саморегуляції та адекватного вираження емоцій. Для успішної соціально-психологічної адаптації підлітків важливим є розвиток в них соціальних навичок, підтримка позитивної самооцінки та саморегуляції.

Висновок. Гендерні особливості емоційного інтелекту в підлітковому віці є важливим аспектом соціального та психологічного розвитку. Розуміння цих відмінностей дозволяє психологу розробити ефективні підходи до соціалізації та освіти підлітків, що сприяє формуванню емоційно компетентних і соціально адаптованих особистостей. Психологи відіграють значну роль у цьому процесі, забезпечуючи підтримку та розвиток емоційного інтелекту з урахуванням гендерних особливостей.

Список використаних джерел

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Київ : Vivat, 2018. 512 с.
2. Лабач М. Емоційний інтелект як передумова успішного розвитку особистості. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2016. № 13. С. 214–220.
3. Репнова Т.П. Психологічні змісти культури почуттів підлітків перед викликами війни. «Актуальні питання психології у сучасному інноваційному просторі» Зб. наук. праць за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції / Одеський національний морський університет, 13-14 травня, 2022 р. Одеса: ОНМУ. С. 222-225.
4. Репнова Т.П., Кнутова М.В. Емпатія як важливий компонент соціального розвитку особистості та її емоційної культури. «Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів» Зб. наук. праць за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конференції, 26 квіт. 2024 р., / НУ» ОЮА»; за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2024. С. 827-829.

Ключові слова: емоційний інтелект, гендерні особливості, підлітковий вік, соціалізація, психологічний розвиток.

Key words: emotional intelligence, gender differences, adolescence, socialization, psychological development.

Виноградова Каріна Володимирівна

*здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПОРУШЕННЯ ОБРОБКИ СЕНСОРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сенсорна інтеграція відіграє фундаментальну роль у формуванні базових навичок самообслуговування, навчання та соціальної взаємодії. Порушення у цій сфері можуть призводити до каскадних ефектів, впливаючи на емоційний розвиток, поведінку та академічну успішність дітей. Своєчасна діагностика та ефективна корекція сенсорних порушень дозволяють мінімізувати їх негативний вплив на подальший розвиток дитини.

Сучасні підходи до вивчення сенсорних порушень характеризуються інтегративністю та мультидисциплінарністю. Поєднання знань з нейробіології, психології, педагогіки та медицини створює основу для розуміння складних механізмів сенсорної обробки та розробки ефективних методів втручання. Такий комплексний підхід дозволяє враховувати індивідуальні особливості кожної дитини та розробляти персоналізовані корекційні програми.

Процес сенсорної інтеграції розпочинається з внутрішньоутробного періоду та активно розвивається протягом перших років життя дитини. У дітей раннього віку сенсорна інтеграція характеризується поступовим